

Oosterven

Aanvullende inventarisatie flora en fauna 2013

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-advies 2013

Versie	Datum
Concept	19-9-2013
Eindrapport	23-9-2013

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A
1822 BS Alkmaar

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding en doel van het onderzoek	5
1.2	Het plangebied.....	5
2	Methode	6
2.1	Flora	6
2.2	Broedvogels	6
2.3	Vissen	7
2.4	Vleermuizen.....	7
3	Resultaten	10
3.1	Beschermde flora.....	10
3.2	Broedvogels	10
3.2.1	Uilensoorten	10
3.2.2	Huismus	10
3.3	Vissen	10
3.4	Vleermuizen.....	11
4	Conclusies	12
5	Literatuur	13

2 Methode

Het plangebied is op diverse data bezocht om enerzijds de aanwezige en aangrenzende biotopen te beschrijven en anderzijds eventuele incidentele waarnemingen te doen van beschermde flora en fauna (voor zover waarneembaar). Op basis van de aangetroffen biotopen is per soortgroep een inschatting gemaakt van het mogelijk voorkomen van in ieder geval die beschermde soorten waarvoor, indien aanwezig, ontheffing moet worden aangevraagd bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.

2.1 Flora

Het doel van de inventarisatie was inzicht te krijgen in de aanwezigheid van beschermde soorten (namen volgens VAN DER MEIJDEN, 2005). De inventarisatie heeft plaatsgevonden op 24 mei 2013. Voor de abundantie is de classificatie uit Tabel 1 aangehouden.

Tijdens de inventarisatie is het gehele gebied afgelopen en is gelet op beschermde soorten (tabel 2 en 3 Flora en faunawet). Extra aandacht is gericht geweest op terreindelen met een, op grond van aanwezige biotopen, verhoogde potentie voor dergelijke soorten.

Tabel 1.
Abundantieclassen voor florakartering.

Abundantieklasse	Aantal exemplaren
1	1
2	2-5
3	6-25
4	26-50
5	51-500
6	501-5000
7	>5000

2.2 Broedvogels

Het doel van het broedvogelonderzoek was inzicht te krijgen in de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogels, met name uilen en de Huismus. Daartoe zijn op gunstige tijdstippen voor beide soorten bezoeken afgelegd. De bezoeken ten behoeve van Huismus vonden plaats in de vroege ochtend, die voor uilen tijdens de nachten. De bezoekdatums en de doelsoort per bezoek staan vermeld in Tabel 2.

Tabel 2.
Bezoekdatums en doelsoort broedvogelonderzoek 2013.

Bezoek	Bezoekdatums	Doelsoort
1	25 maart	Buizerd, Huismus en Uilen
2	27 mei	Huisumus
3	19 juni	Huisumus

2.3 Vissen

Het doel van de visseninventarisatie was inzicht te krijgen in de aanwezigheid van beschermde soorten. Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van de meest recente versies van de soortstandaards van de te verwachten soorten, Bittervoorn en Kleine modderkruiper, zoals opgesteld door Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken.

Alle oevers van de waterpartijen binnen het plangebied is geïnventariseerd, op 5 juni 2013. Tijdens de bemonstering heeft de nadruk gelegen op locaties en biotopen waar zich de hoogste trefkans voor de beschermde soorten voordoet.

Er is gebruik gemaakt van de methode 'elektrisch vissen'. Hierbij wordt al staande in het water een elektrisch spanningsveld gecreëerd met behulp van een installatie die op het lichaam gedragen wordt. Door het spanningsveld worden vissen verdoofd en onbewust gestimuleerd om naar het speciaal hiervoor ingerichte vangnet te zwemmen. Het toepassen van deze methode is ook effectief in water met veel obstakels (bijvoorbeeld afval, takken of grote hoeveelheden vegetatie). Ook laten juist de snellere, grotere en vrij zwemmende exemplaren zich met deze methode makkelijker vangen.

Uiteraard zijn eventuele zichtwaarnemingen van bijvoorbeeld Snoek en Karper meegenomen in de resultaten. De determinatie van gevangen vissen vond plaats in het veld. Alle vangsten en waarnemingen zijn op veldkaarten ingetekend. Daarbij is de classificatie uit Tabel 3 aangehouden.

Tabel 3.
Abundantieclassen voor faunakartering.

Abundantieklasse	Aantal exemplaren
1	1
2	2-5
3	6-10
4	11-20
5	>20

2.4 Vleermuizen

Het doel van het onderzoek is om de aanwezigheid en de verspreiding van vleermuizen in het plangebied in kaart te brengen. Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van de richtlijnen uit het protocol voor vleermuisinventarisaties, zoals dat is opgesteld door het Vleermuisvakberaad (VLEERMUISVAKBERAAD, 2013).

Voorafgaand aan het veldwerk is nagegaan welke vleermuissoorten redelijkerwijs of mogelijk te verwachten zijn binnen het onderzoeksgebied. Bekende verspreidingsgegevens en de aanwezigheid van

voorkeurs habitat binnen het plangebied en de directe omgeving zijn hierbij betrokken.

Veldbezoeken

Door middel van veldwerk zijn de daadwerkelijke aanwezigheid en verspreiding van vleermuizen in het plangebied onderzocht. Er zijn vijf bezoeken volbracht in de periode mei tot en met september 2013.

Door te zoeken naar verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden zijn de gebiedsfuncties voor de aanwezige vleermuissoorten in kaart gebracht. Het feitelijke terreingebruik door vleermuizen is 's nachts onderzocht door middel van surveilleren en posten met gebruik van batdetectors.

Tijdens alle veldbezoeken is gekeken naar terreingebruik van vleermuizen in het plangebied. Men moet dan denken aan het in kaart brengen van vliegroutes en foerageergebieden.

De eerste twee bezoeken aan het begin van de zomer zijn daarnaast gericht geweest op het in kaart brengen van zwermactiviteit bij kraamkolonies.

Het derde bezoek in augustus is mede gericht geweest op het vaststellen van middernachtelijke zwermactiviteit van Gewone dwergvleermuis. Deze zwermactiviteit vormt een sterke aanwijzing voor de aanwezigheid van een winterverblijf.

De laatste twee bezoeken in september zijn mede gericht geweest op het vaststellen van paarverblijven en baltsactiviteit. Een paarverblijf kan ook als winterverblijf dienst doen.

In afwijzing van het vleermuisprotocol is geen onderzoek naar winterverblijven uitgevoerd. Door te letten op het optreden van middernachtzwermactiviteit en de aanwezigheid van paarverblijven is onderzocht of mogelijk sprake is van winterverblijven in het plangebied. In de winterperiode zijn winterverblijven zeer moeilijk vast te stellen. Het gaat vaak om diepe holtes, spouwmuren en ruimtes die aanwezig zijn in daken die niet of zeer slecht bereikbaar zijn en waar het risico bestaat dat verstoring optreedt. Om die reden is afgeweken van het vleermuisprotocol en is in de wintermaanden geen onderzoek uitgevoerd.

In Tabel 4 zijn de bezoekdatums, weersomstandigheden, opzet en de geleverde inzet per bezoek weergegeven.

Tabel 4.
*Overzicht en informatie
 van de veldbezoeken
 ten behoeve van het
 vleermuisonderzoek in
 Oosterven in 2013.*

Datum	Tijd	Weersomstandigheden (Bewolking, Wind, Temperatuur (°C))	Opzet	Inzet
28-5	02:30 – 06:30	4/8, O3, 11	terreingebruik, zomerverblijven en kraamkolonies	Eén persoon met batdetector
19-6	03:00 – 06:30	6/8, N3, 14	terreingebruik, zomerverblijven en kraamkolonies	Eén persoon met batdetector
28-8	22:30 – 01:30	4/8, N2, 15	terreingebruik en zomerzwermen	Eén persoon met batdetector
2-9	21:30 – 23:30	4/8, W3, 12	Terreingebruik, paar- en baltsplaatsen	Eén persoon met batdetector
18-9	21.30-23.15	4/8, WNW4, 10	Terreingebruik, paar- en baltsplaatsen	Eén persoon met batdetector

3 Resultaten

3.1 Beschermde flora

Tijdens het bezoek op 24 mei 2013 is de beplanting rond het sportpark en de gehele dijk in het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van de Rietorchis. Deze is niet aangetroffen. In potentie zijn de oevers van de dijk geschikt als biotoop van de Rietorchis. De dijkvoet is echter behoorlijk ruig en beschaduwd door de aanwezige beplanting.

3.2 Broedvogels

3.2.1 Uilensoorten

Gelijktijdig met de vleermuisinventarisatie (zie tabel 3) is gelet op de aanwezigheid van uilen. Deze zijn niet waargenomen. De bomen langs de dijk hebben weinig potentie als verblijfplaats voor uilen. Hetzelfde geldt voor de bomen rond het sportpark. Hier werden in het voorjaar ook bomen gekapt rond 25 maart 2013.

3.2.2 Huismus

In het plangebied werden tijdens beide bezoeken geen Huismussen opgemerkt. De aandacht heeft zich specifiek gericht op het clubgebouw van de sportvereniging omdat daar mogelijk verblijfplaatsen aangetroffen zouden kunnen worden.

3.3 Vissen

Slechts twee vissoorten werden verspreid in het plangebied aangetroffen, namelijk Tiendoornige stekelbaars en Zeelt.

In de ondiepe sloten is sprake van een matige waterkwaliteit en zelfs organische verontreiniging. Op de bodem is een dikke baggerlaag aanwezig en het water is troebel waardoor een goede ontwikkelde ondergedoken watervegetatie ontbreekt. De begroeiing in de sloten bestaat vooral uit algen en kroos.

Van Zeelt en Tiendoornige stekelbaars word vaker vastgesteld waargenomen dat deze de enige overblijvende vissoorten zijn.

In vrijwel alle sloten in het gebied werden larven van amfibieën gevangen zoals Groene kikker en Kleine watersalamander. Deze algemeen voorkomende amfibieënsoorten profiteren van de lage visbezetting in de wateren. Vissen zijn namelijk geduchte rovers van amfibieëneieren en –larven.

3.4 Vleermuizen

Tijdens alle bezoeken werden slechts een beperkt aantal waarnemingen van vleermuizen gedaan. Het betrof steeds enkele foeragerende exemplaren van Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis. Beide soorten bezochten af en toe vluchtig het plangebied om te foerageren om daarna weer voor langere tijd te verdwijnen naar elders. Er konden dan ook geen belangrijke gebiedsfuncties worden vastgesteld. Verblijfplaatsen in bomen en het clubgebouw zijn niet aanwezig. Als vliegroute is het terrein niet geschikt omdat het sportpark geen verbinding vormt tussen twee gebieden. Wel heeft het sportcomplex in beperkte mate een functie als foerageergebied.

Overigens werd in de periode augustus-september het clubgebouw verbouwd.

Buiten het plangebied werd door Watervleermuis en Meervleermuis gevlogen boven de Beemsterringvaart. Deze vaart heeft een belangrijke functie als vliegroute en foerageergebied voor beide soorten. Aangezien de functie van de Beemsterringvaart niet wordt aangetast ondervinden deze soorten geen nadelige effecten van voorgenomen werkzaamheden, mits deze niet in de nacht plaatsvinden.

4 Conclusies

Er zijn in het plangebied geen verblijfplaatsen van beschermde soorten vastgesteld. Wel wordt beperkt gevoerd in het plangebied door de Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis.

De nabij liggende Beemsterringvaart heeft een belangrijke functie als vliegroute en foerageroute voor Watervleermuis en Meervleermuis.

5

Literatuur

- BROEKHUIZEN, S., B. HOEKSTRA, V. VAN LAAR, C. SMEENK & J.B.M. THISSEN (RED.), 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. 3^e herziene druk. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- CREEMERS, R.C.M., & J.C.W. VAN DELFT (RAVON, RED.), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland - Nederlandse Fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- FLORON, 2011. *Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora*. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- JANSSEN, J.A.M., J.H.J. SCHAMINÉE, 2004. *Europese Natuur in Nederland, Soorten van de habitatrictlijn*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- KAPTEYN, K., 1995. *Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding*. Provincie Noord-Holland, Noord-hollandse Zoogdierstudiegroep, Het Noordhollands Landschap, Haarlem.
- KOLEN, M., 2012. *Quick scan natuur Oosterven. Toetsing aan de wet- en regelgeving voor natuur*. Grontmij Nederland B.V., Alkmaar.
- LIMPENS, H., K. MOSTERT & W. BONGERS (RED.), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen: onderzoek naar verspreiding en ecologie*. Utrecht.
- MEIJDEN, R. VAN DER, 2005. *Heukels' Flora van Nederland*. 23^e druk. Wolters-Noordhoff, Groningen.
- NEDERLANDSE VERENIGING VOOR LIBELLENSTUDIE 2002. *De Nederlandse Libellen (Odonata)*. – *Ne-derlandse Fauna 4*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- NIE, H.W. DE & G. VAN OMMERING, 1998. *Bedreigde en kwetsbare zoetwatervissen in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst*. Rapport nr. 33, IKC Natuurbeheer, Wageningen.
- NIE, H.W. DE, 1997. *Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen*. 2^e herziene druk. Media Publishing Int. bv, Doetinchem.
- NÖLLERT, A, C. NÖLLERT, 2001. *Amfibieëngids van Europa*. TIRION Uitgevers bv, Baarn.
- PETERS, T.M.J., C. VAN ACHTERBERG, W.R.B. HEITMAN, W.F. KLEIN, V. LEFEBER, A.J. VAN LOON, A.A. MABELIS, H. NIEUWENHUIJSEN, M. REEMER, J. DE ROND, J. SMIT, H.H.W. VELTHUIS, 2004. *De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata)* – *Nederlandse Fauna 6*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- SCHARRINGA, C.J.G., W. RUITENBEEK & P.J. ZOMERDIJK, 2010. *Atlas van de*

- Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009*. Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland, Landschap Noord-Holland.
- SDU UITGEVERS, 2002-2007. *Flora- en faunawet, bewerkt en toegelicht door M.A. Huber, mr. drs. D. van der Meijden, J.A.M. van Spaandonk & mr. A.S. Vreugdenhil*. Koninklijke Vermande, Den Haag.
- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000*. – *Nederlandse Fauna 5*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- STUMPEL, TON, STRIJBOSCH, HENK. 2006. *Veldgids Amfibieën en reptielen*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- TWISK, P., A. VAN DIEPENBEEK & J.P. BEKKER, 2009. *Veldgids Europese zoogdieren*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.